
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Отримано: 16 лютого 2014 р.

Прорецензовано: 27 лютого 2014 р.

Прийнято до друку: 2 березня 2014 р.

e-mail: vadym.bobkov@oa.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4790-7526>

e-mail: eduard.kraichynskyi@oa.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7816-9189>

e-mail: halyna.kraichynska@oa.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7355-3779>

DOI: 10.25264/2519-2558-2024-21(89)-163-167

Бобков В. О., Крайчинський Е. Ю., Крайчинська Г. В. Новітні технології дистанційного навчання професійної англійської студентів 3–4 курсів немовних спеціальностей у Національному університеті «Острозька академія». *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острого : Вид-во НаУОА, 2024. Вип. 21(89). С. 163–167.

УДК: 811

Бобков Вадим Олексійович,
магістр філології, викладач,
Національний університет «Острозька академія»
Крайчинський Едуард Олексійович,
магістр філології, викладач,
Національний університет «Острозька академія»
Крайчинська Галина Вацлавівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
Національний університет «Острозька академія»

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ СТУДЕНТІВ 3-4 КУРСІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ

У статті висвітлено особливості організації дистанційного навчання дисципліни «Англійська мова професійного спрямування для студентів 3–4 курсів немовних спеціальностей НаУОА»; подано перелік основних нормативних документів Міністерства освіти і науки України щодо організації дистанційного навчання у вищих закладах освіти; проаналізовано і узагальнено основні форми та методи дистанційного навчання англійської мови професійного спрямування студентів 3–4 курсів; вказано особливості діяльності викладача/ студента на практичних заняттях при дистанційній формі навчання; здійснено огляд основних електронних українських і англійських освітніх платформ; зазначено методичний ресурс, основні засоби та матеріали, що забезпечують викладання дисципліни «Англійська мова професійного спрямування для студентів 3–4 курсів немовних спеціальностей НаУОА».

Ключові слова: українські/ англійські освітні платформи, дистанційне навчання, англійська мова професійного спрямування, студенти 3–4 курсів, немовні спеціальності, Національний університет Острозька академія (НаУОА), контент, опції.

Vadym Bobkov,
Master of Philology,
National University of Ostroh Academy
Eduard Kraichynskyi,
Master of Philology,
National University of Ostroh Academy
Halyna Kraichynska,
PhD of Philology, Associated Professor,
National University of Ostroh Academy

INNOVATIVE TECHNOLOGIES OF DISTANCE TEACHING “BUSINESS ENGLISH” FOR THE 3-D AND 4-TH YEAR STUDENTS OF NON-LANGUAGE SPECIALTIES AT THE NATIONAL UNIVERSITY “OSTROH ACADEMY”

The article highlights the peculiarities and organization of distance teaching «Business English» for the 3^d and 4th year students of non-language specialties. It deals with:

a list of the main documents recommended by the Ministry of Education and Science of Ukraine, which regard the organization of distance teaching at higher education institutions is provided;

the main forms and methods of distance learning of Business English for the 3–4th year students are summarized;

the peculiarities of language activities of teachers and students in the process of distance teaching Business English are indicated;

an overview of the main Internet Ukrainian and English educational platforms is carried out;

the methodological resources that ensures distance teaching the discipline «Business English for the 3–4th year students» are indicated.

Keywords: *Ukrainian/ English-language educational platforms, distance learning, Business English, students of 3-4 years, non-language specialties, National University, Ostroh Academy, content, options.*

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Нормативні документи щодо проведення дистанційного навчання розроблено Міністерством освіти і науки України (МОН: Електронний ресурс), затверджено положення щодо організації навчального процесу. Вагомий доробок українських та зарубіжних вчених, які розробляють ефективні технології та методи дистанційного навчання студентів вищих закладів освіти (Бондар, 2016; Васенко, Шинкаренко, 2011: 16-20; Distance learning: Електронний ресурс); визначають нові форми та методи освіти України (Кудрянт, 2018: 55-56); організовують і проводять вебінари (Вебінар: Електронний ресурс); вивчають особливості організації, дидактики та методів навчання (Гетта, Єрмак, Джевага, Шульга, Повечера, Носовець, Коляда, 2017); зупиняються на особливостях організації та контролю самостійної роботи у ВНЗ (Журавська, 2019); узагальнюють новітні технології наукових досліджень (Гончаренко, Олійник, Федорченко, 2013).

Метою статті є узагальнити доробок дистанційного навчання англійської мови професійного спрямування студентів 3-4 курсів немовних спеціальностей НаУОА, які за прийнятою концепцією викладання англійської мови вивчають англійську мову професійного спілкування.

Виклад основного матеріалу. Сучасний освітній простір не можливий без впровадження у навчальний процес новітніх інформаційно-комунікативних онлайн технологій. Тому окрім базових комплексів англійської мови викладачі НаУОА пропонують студентам інтерактивні види навчання для розвитку належних комунікативних навиків, а саме вільного володіння англійською мовою. Одним з основних видів інтерактивного навчання є освітні українські та англомовні платформи, які розроблено українськими викладачами та викладачами вищих навчальних закладів англомовних країн. Он-лайн навчання з використанням Інтернет ресурсу в освітніх цілях започатковано ще наприкінці 80-х років ХХ століття, однак воно отримало свій розвиток у ХХІ столітті у зв'язку з необхідністю проведення дистанційного навчання. Створення і розроблення Інтернет платформ для вивчення професійної англійської становить дієвий засіб оптимізації усіх видів мовленнєвої діяльності учасників освітнього процесу. Впровадження освітніх платформ у навчальний процес дозволяє залучити додатковий навчальний і дидактичний англомовний ресурс для розвитку і вдосконалення основних видів мовленнєвої діяльності: Speaking, Reading, Use of English, Vocabulary, Writing. Крім того, українські та англомовні освітні платформи, які використовуються для навчання професійної англійської – це потужний інтелектуальний он-лайн ресурс, за допомогою якого є можливість організувати форуми, круглі столи, вебінари, семінари, тощо.

Студенти 3-4 курсів немовних спеціальностей НаУОА економічного факультету, Навчально-наукового інституту соціально-гуманітарного менеджменту, Навчально-наукового інституту міжнародних відносин та національної безпеки, які вивчають англійську мову професійного спрямування, є активними учасниками дистанційного навчання, тому викладачі надають їм необхідні дидактичні та навчальні матеріали, спілкуючись за допомогою аудіо-та відео-, текстових засобів передачі інформації в асинхронному або синхронному режимі. На практичних заняттях студенти виступають з тематичними відео презентаціями англійською мовою, виконують он-лайн тренувальні тести, модульні завдання та вправи у письмовій формі і надсилають їх на електронні скриньки викладачів.

Технології дистанційного навчання застосовуються під час проведення не лише практичних занять з англійської мови, але й при організації індивідуальних консультацій, самостійної роботи, семінарів. Проведення практичних занять і консультацій з англійської мови може відбуватися дистанційно у зручному режимі, напр., викладач/ студенти групи або викладач/ студент. Дистанційний освітній процес на практичних заняттях з професійної англійської дає широкі інтерактивні можливості, передбачає використання презентацій, рольових ігор, проєктів; включає систему логічно поєднаних складових, таких, як таблиці, тексти, схеми, відео, тестування, що спрямовано на оптимізацію начального процесу та активне засвоєння програмного матеріалу.

Нормативні документи Міністерства освіти і науки України щодо організації дистанційного навчання у вищих навчальних закладах. Нормативні документи щодо дистанційного навчання англійської мови професійного спрямування у НаУОА розроблено згідно положення Міністерства освіти і науки України про організацію дистанційного навчання у ВНЗ (МОН: Електронний ресурс). У положенні зазначається, що дистанційне навчання - це форма навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію всіх учасників освітнього процесу, викладачів та студентів на різних етапах навчання, а також забезпечують самостійну роботу студентів з матеріалами інформаційної електронної мережі (Електронний ресурс). Дистанційне навчання англійської мови професійного спрямування у Національному університеті Острозька академія відбувається відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в НаУОА під час дистанційного навчання» (Електронний ресурс), у якому затверджено основні принципи, форми та методи даного виду навчання і зазначено, що дистанційне навчання може використовуватися під час карантину при проведенні занять через мережу Інтернет та при наданні індивідуальних консультацій студентам.

Під терміном дистанційне навчання розуміють таку форму навчання, яка відбувається з використанням як комп'ютерних, так і телекомунікаційних технологій, що забезпечують тісну інтерактивну взаємодію викладачів і студентів на всіх етапах навчання та самостійну роботу студентів з дидактичними матеріалами Інтернет мережі.

Основний український і англомовний освітній Інтернет ресурс при навчанні англійської мови професійного спрямування. На сайті Міністерства освіти і науки України (МОН: Електронний ресурс. Режим доступу: <http://osvita.sarny-rda.gov.ua>) розміщено веб-технології, он-лайн платформи та програмні засоби, що є обов'язковими для організації і забезпечення

дистанційної форми навчання. Викладачі англійської мови і студенти, які вивчають англійську мову, мають можливість використовувати українські освітні Інтернет платформи, на яких розміщено основний і додатковий англійськомовний дидактичний матеріал для систематизації та засвоєння знань, а також матеріал, який дозволяє студентам підготуватися до тестових, модульних завдань та іспитів. Тому на сучасному етапі електронний ресурс відіграє провідну роль при дистанційному навчанні англійської мови професійного спрямування.

Для навчання англійської мови професійного спрямування сучасний освітній простір надає широкі можливості для впровадження у навчальний процес інформаційно-комунікативних технологій українського та англійського освітнього Інтернет ресурсу. Впровадження освітніх українських і англійських платформ при дистанційному навчанні англійської мови професійного спрямування у НаУОА підвищує ефективність навчання, оптимізує засвоєння англійськомовної інформації, надає студентам додаткові можливості для опанування професійного вокабуляра, аудіювання, техніки мовлення, техніки читання, письма, виконання тестових завдань.

Український освітній Інтернет ресурс для дистанційного навчання професійної англійської. Потужним освітнім ресурсом дистанційного навчання англійської мови професійного спрямування є українські освітні Інтернет платформи Prometheus, EdEra, iLearn, які стали частиною реформування системи освіти, тому їхній контент дає можливість організувати активну і злагоджену роботу учасників навчального процесу. Викладачі професійної англійської в НаУОА під час дистанційного навчання розвивають пізнавальну діяльність та креативність студентів, залучають їх до активного користування українським освітнім електронним ресурсом.

Надання навчальних матеріалів, спілкування учасників освітнього процесу під час дистанційних занять може здійснюватися через доступний безкоштовний електронний ресурс – Google Classroom, Zoom, Google Meet, який поєднано з Google Docs, Google Drive і Gmail. Цей електронний ресурс допомагає проводити практичні заняття, створювати і впорядковувати завдання, виставляти оцінки, коментувати і організовувати ефективне спілкування учасників освітнього процесу в режимі дистанційного навчання. Основні функціональні можливості платформ Google Classroom, Zoom, Google Meet – це: зручність в організації дистанційного навчання, доступність при виконанні проектів і тестових завдань. Доступ до цього даного електронного ресурсу надається студентам після реєстрації та отримання облікового запису Google. За допомогою електронного ресурсу Google Classroom, Zoom, Google Meet учасники навчального процесу можуть створити навчальний клас або приєднатися до існуючого; працювати у спільно створеному класі або індивідуально; розмішувати загальну інформацію, яка стосується організації освітнього процесу (напр. назви тем, кількість годин); розмішувати необхідний дидактичний матеріал для учасників навчального процесу, зокрема використовувати освітні та науково-популярні відеоматеріали YouTube-контенту, надавати лінки на відповідні електронні ресурси; розмішувати оголошення/повідомлення у створеній групі; здійснювати опитування студентів та організовувати індивідуальну роботу; дискутувати у групах на запропоновану тему; розмішувати завдання вибірково або для всієї групи. Під час дистанційного навчання учасникам освітнього процесу надається можливість приєднатися до студентів групи за допомогою кодового слова; переглядати навчальний матеріал кілька разів; працювати з англійськомовними тематичними відеоматеріалами (субтитри англійською мовою) та аналізувати їх; читати тексти і виконувати тестові завдання; ознайомитися з програмним матеріалом і завданнями, які необхідно виконати та з ресурсом, на якому вони знаходяться; ознайомитися та проаналізувати помилками, допущені при виконанні тестових завдань, тощо.

Ще одним дієвим безкоштовним електронним ресурсом є Moodle НаУОА, за допомогою якого здійснюється управління дистанційним навчанням в університеті. Даний ресурс передбачає використання широкого набору інструментів для взаємодії учасників освітнього процесу та адміністрації університету. Moodle НаУОА дає можливість учасникам навчання розмішувати різноманітний дидактичний та навчальний матеріал, програму курсу, презентації, тексти із завданнями, відео матеріали, аудіо матеріали; виконувати тестові завдання, проводити тестові зрізи з використанням запитань або з множинним вибором правильної відповіді, розробити журнал оцінок групи, завдання для самостійної роботи, завдання для індивідуальної роботи зі студентами та ін. Moodle НаУОА надає доступні інструменти моніторингу навчальної діяльності всіх учасників освітнього процесу (контроль/ обмежень у часі під час виконання завдання, контроль роботи над окремими текстами і темами і т.д.).

Google диск – це ще один продуктивний та зручний електронний ресурс, який надає можливість створення багатофункціонального середовища користувачів. Основні переваги використання ресурсу Google диску при дистанційному навчанні професійної англійської: усі представлені інструменти є безкоштовними; вони підтримуються діючими операційними системами; не потребують додаткового встановлення; надають можливість працювати у групі та індивідуально; зареєстровані студенти мають доступ до всіх інструментів Google диску, які відбуваються з одного облікового запису; викладачу надається можливість здійснювати моніторинг процесу навчання та інтерактивної роботи з групою; можливість збирати та опрацьовувати інформацію; створювати тести; розмішувати схеми, таблиці, діаграми; надається цілодобовий доступ до ресурсу.

При викладанні англійської мови професійного спрямування викладачі активно використовують також додаток Google Presentations, який призначений для створення та редагування презентацій. Додаток Google Presentations є дієвим засобом, що відкриває доступ до виконання презентацій та полегшує працю над презентаціями студентів групи; важливим є також той факт, що додаток Google Presentations надає можливість працювати без підключення до мережі Інтернет; студенти групи мають можливість дискутувати, висловлювати свої коментарі та відповідати на коментарі інших студентів групи; розмішувати слайди, змінювати розташування слайдів, коректувати текст, вставляти таблиці, виконувати діаграми тощо.

Англійський освітній Інтернет ресурс, який застосовується викладачами англійської мови при дистанційному навчанні. Широкий спектр англійськомовного матеріалу, який активно використовується при навчанні професійної англійської студентів НаУОА залучають викладачі, використовуючи різні англійськомовні освітні платформи: TedEd, EdX, TedTalks, Udacity, Khan Academy, Iversity, Coursera, Canvas Network, Udemu та ін. Однак більш практичними у використанні є платформи TedEd, EdX, TedTalks, Coursera, що пояснюється особливостями розміщеного на платформах матеріалу. Значна частина контенту цих платформ – це відкриті он-лайн курси професійної англійської університетського рівня (MOOC – Massive Open Online

Course), що становлять інтегральну складову дистанційного навчання, яка забезпечується інтерактивними прийомами, технологіями електронного навчання, а також вільним доступом у мережі Інтернет (Tait, 2000: 290-299). Навчальний контент зазначених платформ розміщено у вільному доступі як для перегляду, так і для завантаження.

На англomовних освітніх платформах EdX, TedEd розміщено цілий комплекс чітко розроблених опцій, що забезпечують ефективне функціонування освітніх платформ для навчання англійської мови. Це перш за все: різноманітні типи завдань; бази даних з широким набором матеріалів для усного мовлення; тексти на читання; записи аудіювання; завдання на засвоєння граматичних явищ; велика різноплановість он-лайн тестових завдань рівня Elementary – Advanced; простий механізм вибору та управління контентом; наявність інструментів, які необхідні для взаємозв'язку викладача і студента; вільний доступ до ресурсів професійної англomовної літератури з автентичним контентом; автоматизовані засоби для організації усного мовлення, автоматизований контроль письмового опитування та оцінювання студентів; використання автоматичних перекладних та тлумачних словників, мультимедійних дошок та ін., що є ефективним для вдосконалення основних видів мовленнєвої діяльності, таких як: Speaking, Listening, Use of English, Reading, Writing.

Серед найбільш визнаних практик і методик, які використовуються при викладанні професійної англійської студентів 3-4 курсів немовних спеціальностей, є використання навчальних он-лайн мультимедійних і тематичних відеоматеріалів англійською мовою, які розміщені на освітніх платформах TedEd, EdX, TedTalks.

Використання таких навчальних он-лайн відеоматеріалів на кожному етапі вивчення професійної англійської має наукове обґрунтування. Встановлено, що обсяг робочої пам'яті людини обмежений, саме тому значної ефективності можна досягти за допомогою візуалізації та шляхом запам'ятовування схематично поданої інформації. Просторова та часова синхронність графічної та словесної інформації формують зв'язок між вербальним та візуальним представленням англomовного матеріалу.

Навчальні он-лайн мультимедійні і тематичні відеоматеріали мають чітку структуру: вступ, виклад основного матеріалу, приклади, які ілюструють комунікативні ситуації та короткі висновки. Відеоматеріал має обмежену тривалість до 5 хвилин, що надає можливість студентам активно і якісно засвоювати отриману інформацію. Відеоматеріали компактно ілюструють та описують одне конкретне мовне явище у доступній для розуміння формі, яка легко сприймається. Якщо пояснюється складна для українських студентів тема, то вона часто презентується інтерактивно, за допомогою прикладу із фільму чи реального мовлення, що полегшує засвоєння.

Використовуючи навчальних он-лайн мультимедійні і тематичні відеоматеріали англomовних платформ TedEd, EdX, TedTalks, необхідно пам'ятати, що:

- навчальні мультимедійні і відеоматеріали сприймаються краще, якщо вони супроводжуються візуальним представленням англійського тексту – англійськими субтитрами. А це стимулює сприйняття матеріалу, підвищує ефективність навчання, оптимізує засвоєння інформації, надає студентам додаткову можливість для розвитку навиків аудіювання та комунікативних навиків.

- застосування принципу просторової безперервності, тобто матеріали відеофільмів логічно та послідовно розміщувати на сторінці;

- дотримуватися принципу одночасності: текст та відповідну візуальну інформацію слід синхронізувати, а не розділяти;
- залучати відеоматеріали з розповіддю носія мови, тому що це має кращий ефект на сприйняття ніж текст;
- не висвітлювати на екран надмір інформації, яка заважає студентам сконцентруватися й добре запам'ятати матеріал;
- викладачам професійної англійської потрібно звертати особливу увагу на рівень знань та на індивідуальні особливості студентів/ групи, що визначає ефективність навчального мультимедійного і відеоматеріалу, який використовується на практичному занятті.

Підготовка і створення навчальних он-лайн мультимедійних і тематичних відеоматеріалів на освітніх англomовних платформах TedEd, EdX, TedTalks є тривалим і складним процесом, тому їх розробка й опрацювання забезпечується професійним академічним колективом, який готує навчальні відеоматеріали, визначається із тематикою та способами інтерактивної презентації кожної теми. Навчальний контент навчальних он-лайн мультимедійних і тематичних відеоматеріалів на платформах TedEd, EdX, TedTalks, які найчастіше використовуються на практичних заняттях при навчанні професійної англійської, перш за все, містить науково-популярну інформацію і водночас акцентує увагу на лексичних та фонетичних аспектах мови. Важливим також є той факт, що презентації відеоматеріалів здійснюють висококваліфіковані інструктори та лектори – носії мови, які пройшли спеціальні тренінги і мають професійно поставлену дикцію та інтонацію, що дає можливість студентам набувати та вдосконалювати навиків аудіювання, вимови та розширювати тематичний вокабуляр. Інструктори та лектори висвітлюють основні теми, які стосуються освіти, бізнесу, науки, технологій. Відео представлено більш ніж 100 мовами і, що надзвичайно важливо – подано субтитри англійською мовою.

Важливою опцією на освітніх платформах TedEd, EdX, TedTalks, яку запропоновано для активної соціальної взаємодії учасників он-лайн курсів, є створення форуму. Учасники форуму активно дискутують, висловлюють свою точку зору щодо завдань; діляться успіхами у вивченні англійської, розповідають про невдачі та допомагають іншим студентам у вивченні англійської, наприклад, дають відповіді чи показують приклади виконання домашніх завдань, створюють субтитри до відео записів.

На освітніх платформах TedEd, EdX, TedTalks, Coursera відкрито он-лайн курси англійської мови. Першими англomовними он-лайн платформами, які широко використовувалися були Coursera і EdX. Ці платформи пропонують он-лайн курси рівнів Elementary, Advanced і Proficiency, які забезпечено потужною навчально-методичною базою. Курси складаються з різних граматичних і лексичних тем, охоплюють всі основні види мовленнєвої діяльності, обмежені у часі. Після закінчення курсів учасники отримують сертифікати, де вказано рівень англійської мови. Характерною особливістю цих освітніх англomовних платформ є також можливість вільного доступу до створення власного мовного курсу.

Висновки. Використання українських освітніх платформ Prometheus, EdEra, iLearn і англomовних платформ TedEd, EdX, TedTalks, Coursera при навчанні професійної англійської студентів 3-4 курсів немовних спеціальностей у Національному університеті Острозька академія підвищує мотивацію студентів, націлює їх на результати своєї праці в автономному

режимі. Зазначені освітні платформи для навчання професійної англійської – це потужний додатковий ресурс для самостійної роботи та самоосвіти. Використання матеріалів освітніх платформ становить інноваційну систему викладання професійної англійської, оскільки охоплює як традиційні матеріали, так і відкриває доступ до он-лайн ресурсу.

Література:

1. Бондар В. І. Дидактика: ефективні технології навчання студентів. Київ: Вересень, 2016. 129 с.
2. Власенко Л. В., Шинкаренко Н. В. Методи дистанційного навчання. Софія, 2011. Т. 19. С. 16–20.
3. Гетта В. Г., Єрмак С. М., Дзєвага Г. В., Шульга О. М., Повечера І. В., Носовець Н. М., Коляда А. М. Дистанційне навчання: дидактика, методика, організація [Текст]: монографія / за редакцією проф. В. Г. Гетта. Чернігів: Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка, 2017. 286 с.
4. Журавська Л. М. Концептуальні умови управління самостійною роботою студентів у ВНЗ. *Освіта та управління*. № 2. 137 с.
5. Кудрянт З. Н. Система освіти в Україні. *Педагогіка: навч. посібник*. Одеса: ПДПУ, 2018. – 214 с.
6. Лист МОН щодо організації дистанційного навчання. URL: <https://osvita.ua/legislation>
7. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі : навч. посіб. / С. У. Гончаренко, П. М. Олійник, В. К. Федорченко. Київ : Вища школа, 2013. 323 с.
8. Положення про організацію навчального процесу в кредитно модульній системі підготовки фахівців (Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 23 січня 2004 р., № 48). URL: <http://vnz.org.ua/dystantsijna-osvita/pro>.
9. Положення про організацію освітнього процесу в НаУОА під час дистанційного навчання. URL: https://www.oa.edu.ua/publik_information/polojennia_osv_proces.pdf
10. Форми та методи організації дистанційного навчання. Вебінар. URL: <https://naurok.com.ua/formi-ta-metodi-organizaci-distantsijnogo-navchannya-168137.html>
11. Distance learning: models, technologies, development. URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1123>
12. Tait. A. Planning student support in open and distance learning Text. *Open Learning*. 2000. Vol. 15. № 3. P. 287–299.

References:

1. Bondar V. I. Dydaktyka: efektyvni tekhnolohiyi navchannya studentiv [Didactics: effective technologies for teaching students]. Kyiv: Veresen', 2016. 129 s.
2. Vlasenko L. V., Shynkarenko N. V. Metody dystantsijnoho navchannya [Distance learning methods]. Sofiya, 2011. T. 19. P. 16–20.
3. Hetta V. H., Yermak S. M., Dzhevaha H. V., Shul'ha O. M., Povechera I. V., Nosovets' N. M., Kolyada A. M. Dystantsijne navchannya: dydaktyka, metodyka, orhanizatsiya [Text]: monohrafiya [Distance learning: didactics, methodology, organization [Text]: monograph] / za redaktsiyeyu prof. V. H. Hetta. Chernihiv: Chernihiv's'kyi natsional'nyy pedahohichnyy universytet imeni T. H. Shevchenka. 2017. 286 p.
4. Zhuravs'ka L. M. Kontseptual'ni umovy upravlinnya samostiynoyu robotoyu studentiv u VNZ. *Osvita ta upravlinnya [Conceptual conditions of management of independent work of students in universities]*. T. 3. 2019. № 2. 137 p.
5. Kudryant Z. N. Systema osvity v Ukraini. *Pedahohika: navch. posibnyk* [Education system in Ukraine // Pedagogy. Manual]. Odessa: PDP, 2018. 214 p.
6. Lyst MON shchodo orhanizatsiyi dystantsijnoho navchannya [Letter of the Ministry of Education and Culture regarding the organization of distance learning] // [Elektronnyy resurs] : https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/77298/
7. Metodyka navchannya i naukovykh doslidzhen' u vyshchuy shkoli : navch. posib. [Methodology of teaching and scientific research in higher education: teaching manual] / red. S. U. Honcharenko, P. M. Oliynyk, V. K. Fedorchenko. Kyiv : Vyshcha shkola, 2013. 323 s.
8. Polozhennya pro orhanizatsiyu navchal'noho protsesu v kredytno modul'nyy systemi pidhotovky fakhivtsiv [Regulations on the organization of the educational process in the credit-modular system of training specialists] (Zatverdzheno nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 23 sichnya 2004 r., № 48) // [Elektronnyy resurs] : <http://www.minagro.gov.ua/page/?n=5192>.
9. Polozhennia pro organizatsiyu osvitynoho procesu v NaUOA pid chas dystantsijnogo navchannya // [Elektronnyy resurs] : https://www.oa.edu.ua/publik_information/polojennia_osv_proces.pdf
10. Formy ta metody orhanizatsiyi dystantsijnoho navchannya. Vebinar [Forms and methods of distance learning organization] // [Elektronnyy resurs] : <https://naurok.com.ua/formi-ta-metodi-organizaci-distantsijnogo-navchannya>
11. Distance learning: models, technologies, development // [e-source] <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1123>
12. Tait. A. Planning student support in open and distance learning Text. *Open Learning*. 2000. Vol. 15. № 3. 2000. P. 287–299.